

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

permesos els grups de més de tres persones, a tenor de la modificació establerta posteriorment, se permeté la formació de comparsas que podían arribar fins a quaranta disfressas.

que no 's diga may que 'l poble no gosa de totas las libertats, inclosa la llibertat de fer el burro durant el Carnestoltas.
Y com siga que 'l Carnaval ha anat com una seda,

ja 's parla de anar afuixant gradualment els tornillos, fins arribar, dintre de poch, al restabliment del estat normal.
Tot aixó deurán els ciutadans de Madrid al Carnestoltas.

ACCIÓ DE GRACIAS

CADA cosa pel seu ordre. Primer la boda de la princesa de Asturias: a continuació el Carnestoltas: immediatament després, la crisi ministerial. No podrà queixares per falta de diversions la gent de Madrid, si bé que haurá de afegir:—Si és cert que molt ens divertim, bonas garrotadas ens costa.

La boda va efectuar-se, després de haverse posat la vila y cort en estat de guerra. Desde aquest punt no va haverhi més efusió de sanch... ey, a lo menos, visible.

Presca la vila militarment, sotmesa la premsa a a previa censura militar, suspesos alguns periódichs avansats y detinguts alguns periodistas del morrofort, com el simpátich Lerroux, la pau va renàixer a Varsovia. Els cotxeros que s'havían declarat en huelga van tenir que passar per la disolució del seu centre directiu, per la detenció del seu president y perquè guihessin alguns carruatges soldats de la guarnició posats al servey dels patrons, per l'autoritat militar. Ja veuhem com ab l'estat de guerra s'arreglan ben aviat las cosas a primera vista més difícils de compondre.

Ah... me'n descuydava. La nit mateixa de la boda, va pendre 'l tren express de Fransa, el comte de Caserta, sogre de la núvia. Va passar per Irún y no va ocorre res de particular.

El Carnaval de Madrid ha sigut, segons diuhem, molt animat, gracias a que 'l general Weyler dulcificá 'ls rigors del bando proclamant l'estat de guerra. Aixís com, segons la primitiva disposició, no eran

La qüestió de la crisis resulta ser allí la més entretinguda de totas. Discutint sobre qui ha de pujar y qui ha de caure s'ha anat olvidant tot: els últims successos, las representacions de la *Electra*, la boda realisada y fins el problema de las corporacions religiosas.

Naturalment que al país se n'hi dona un pito que l'Azcárraga continuhi ó que caygui. Y si cau, per considerar com sembla considera terminada la seva missió d'escaltar la cadira fins a la ultimació de la boda de la princesa, lo mateix se li dona al país que s'arregli un ministeri transitori, com qu' en Silvela torni a enfilar-se al candelerero, com que puji en Sagasta. Al cap-de-vall, mica més mica menos, tots son iguals. Tots están atacats de la mateixa pudridura.

No es una crisis de personas, ni de pandillas políticas la que s'hauria de resoldre, sino una crisis de ideas y de solucions que afecta a lo més intim de la vida nacional. Y aquesta crisis tremenda no 's pot pas resoldre en las ante-cámaras de palacio, no contant la monarquia ab altres elements que 'ls que han portat la nació al precipici, tots els quals están tarats y careixen en absolut de autoritat y de prestigi. L'única solució salvadora deuría anarse a buscar en l'ánima la nació mateixa: sería precis consultar als comicis, garantintlos la lliure expressió del seu pensament, baix el compromís formal de respectarlo y de cumplirlo fos el que fos. Pero aixó no 's farà, y la crisis pavorosa anirá agravantse de día en día, fins que 'l carró de las escombrerías de qualsevol potencia ambiciosa vingui en nom de la higiene a carregar ab els restos putrefactes de aquesta nació desventurada.

Incapás en Silvela de realisar la reorganización dels serveys públics aliviant al país de las cargas feixugas que l'acapararan, prou feyna tindrà si 'l deixan pujar de nou en procurar que no se li acabi de desfer la desballestada unió conservadora, ferment d'odis y discordias, de ambicions y rivalitats de tota mena.

Y si puja en Sagasta, aquell en quals mans va desferse l'imperi colonial, aquell que va suscriure 'l vergonyós tractat de París sense enfonzarse cent

—«¡Oh, tú, piadós Marcelo, que no mes trayent aqueixa Santa Creu salvabra, has fet tornar aygua-poll la satánica foguerada lliberalesca, benehit sigas per tots els sigles dels sigles!»

60/38

coztes sota terra, no hi ha qu' esperar tampoch res més que miseria i vilipendi. Necessitarà pera governar fer unas Cortes novas, y apelará á totas las traficas de costúm per férselas sevas, y un cop las tingui, ja veurán com no las utiliza ni tan sisquera per enfrenar l' espantosa reacció clerical que 'ns ha caygut á sobre.

Tant es aixís que al sol' anunci de que podria ser cridat al poder de un moment al altre, ja ha fet unas declaracions amassadas ab el mateix llevat ab que ha elaborat els pastels de tota la seva vida pasteleira. Per més que ab sols fer cumplir las prescripcions del Concordat, podria Espanya treure's del damunt el noranta per cent de las congregacions religioses que se 'ns menjan de viu en viu, en Sagasta diu qu' es molt perillós ocuparse de aquestas cosas y altres romansos pel mateix istil. Després de tot es consegüent ab els sens fets anteriors. El predomini clerical es degut á n' ell, de manera que combatent-lo combatria la seva obra.

Home funest y de mala sombra, després de haver entregat Cuba y Filipinas als yankees, si 'l deixavan fer acabaria d' entregar la Península als asquerosos tentaculs de l' aranya negra.

PEP BULLANGA.

UN ACTE

La Publicidad va veure la llum el següent manifest. A pesar de no haver-nos sigut trasmes ni comunicat el reproduhim, y consti que ho fem ab verdadera satisfacció:

«A LOS ESPAÑOLES

«Estamos cansados de oír que los republicanos vivimos en la discordia y en la desunión.

«Estamos cansados de oír que por efecto de las disensiones republicanas la patria española no se regenera y redime.

«Estamos cansados de oír que el país y los elementos sociales y las fuerzas vivas que lo integran no se deciden á obrar por faltarnos, hoy, punto de apoyo, y garantías de paz y tranquilidad para mañana.

«Basta ya: desvanézcase para siempre esa leyenda de la desunión republicana que tan cuidadosamente fomentan y cultivan los que explotan y envilecen á España; abandonen su pasividad cuantos de veras aspiran á la salvación del país y surja ya la acción vigorosa y fecunda, que en las circunstancias actuales es un deber ineludible y una necesidad imperiosa.

«Con nuestras firmas y nuestro honor, respondemos de que los republicanos catalanes están, ante la reacción que nos invade, perfectamente unidos para coadyuvar á la obra común y garantizar á todo evento la libertad y la honra de España.

Barcelona, 14 de febrero de 1901.—Tiberio Avila.—Lorenzo Ardíd.—Pedro Bordas.—Narciso Buxó y Prats.—Odón de Buen.—Ramón Codina Lánglin.—Eusebio Corominas.—Secundino Codereh.—José Costa.—José Egozcue del Pozo.—Antonio Ferrando.—Emilio Junoy.—Eusebio Jover.—E. Laban.—José Antonio Mir y Miró.—Enrique Marcilla.—Manuel Martínez.—Francisco Pi Suñer.—Juan Pla y Mas.—Francisco Pi Arsuaga.—José Perales.—Clemente Selvas.—José Saleta.—Juan Sol y Ortega.—José M. Sraclara.—Isidro Ribas Palau.—Francisco de P. Rroqué.—Conrado Roure.—José M. Vallés y Ribot.—Joaquín Viñas Pagés.—Miguel Vilá.»

Ab la reproducció del document que antecedeix, LA CAMPANA DE GRACIA dona per cumplir un de sos debers polítichs, per mes que no haja sigut objecte de l' atenció á que, sense falsa modestia, 's creu mereixedora:

1.ª Per ser, com es avuy, el periódich degá del republicanisme espanyol. En efecte: cap dels que avuy se publican conta com nosaltres 32 anys de vida, de dicats per enter á la defensa de la mateixa idea.

Y 2.ª Per haver sigut ja fa molts anys—desde que 'ns separarem de l' agrupació de 'n Castelar—defensors acérrims no ja sols de l' intel·ligencia, de la bona armonia y de la unió estreta entre tots els republicans, sino del olvit complet de tota diferenciación de detall, y fins, á ser possible, de la constitució del partit republicá únich, baix la base dels principis y aspiracions que totas las agrupacions tenen de comuns, prou ample en nostre concepte pera emprendre una acció enérgica y decisiva en la política del país.

De manera—y ab orgull ho recordém—que LA CAMPANA DE GRACIA s' ha anticipat de algúns anys als firmants del manifest.

Si aquest semblava ser un motiu poderosíssim perquè contessin ab nosaltres, els perdoném de que de nosaltres hajan prescindit, sens dupte per haver obrat ab sobrada precipitació, dat que, si bé 's considera, no hi havia cap necessitat de que reiteressin, en companyia de tots ells, declaracions, que, potser en una forma més terminant encare que las del manifest, venim fent, nosaltres sols, fa una porció de temps, alsant la nostra veu de concórdia y unió d' acció per damunt de totas las fraccions republicanas y á través de totas las sévas diferencias.

Felicitemnos, donchs, de que avuy tots estiguem d' acort.

Y ara que havém dit lo que devíam, respecte á la nostra exclusió, contestant de pas á las moltas cartas qu' hem rebut de distints punts de Catalunya expressant sos firmants l' extranyesa que 'ls produhi 'l no veure figurar en el manifest la representació de LA CAMPANA DE GRACIA, puig després de lo expressat ja haurán vist que si no hi figurém ab la firma, hi estém ab el cor y la voluntat, sigans permés formular algunas apreciaciones, encaminadas al millor éxit de l' acció republicana.

L' unió que s' acaba de declarar per escrit, no pot, ni deu ser filla de una impresionabilitat momentánea: ha de ser á tota costa sòlida, durable, indestructible, si 's vol que reporti 'ls fruits que son d' esperar de un moviment tan oportú y que s' havia fet tan necessari.

Alló que 'ls firmants califcan de «legenda de la desunión republicana» y que parlant ab plena sinceritat,

El congregant As-carrega.

El congregant Sin-vela.

El congregant Se-la-gasta.

mes que una fábula, ha sigut desgraciadament un fet real—que de no haver-ho sigut, altre gall eis cantaria—precisa que desaparegui per sempre més, es de tot punt indispensable que se 'n perdi hasta 'l recort.

«De quina manera? No limitantse á meras declaraciones: procurant que aquestas vajan seguidas immediatament de fets positius, que no donguin lloch á duptes ni en la massa dels nostres correligionaris, ni en el país en general. Las paraulas volan ab el vent; sols els fets quedan.

Res dirém respecte á que las firmas del manifest apareguin per ordre alfabétich si es que aixó vol significar que 's ha prescindit al últim de tota aspiració al caudillatje, aquest mal vici heretat de l' organizació especial de las agrupacions monárquicas en jogh y que durant tants anys ha mantingut á la gran comunió republicana en la més deplorable de las impotencias. L' abolición del caudillatje no implica la carencia de una organizació adequada, la qual serant més forta, quant més basada estigui en la práctica dels procediments democrátichs, y quantas més probas de desinterés, de abnegació y d' esperit de sacrifici sápigam donar els que siguin cridats á figurar al davant d' ella, pel vot de sos correligionaris, y més mostras de disciplina 'ls que, sense altra min que 'l bé de la República, estiguin á las sévas ordres, y cooperin plens d' ardiment als seus esforços.

Una organizació aixís establerta es l' única que pot imposarse á propis y extranyos, desvanecient 'l altra llegenda—y aquesta sí qu' es pernicioso—de que 'ls republicans som ingobernables, y per lo tant incapassos de governar.

La visita que alguns dels firmants del manifest varen fer poch després de la seva aparició, als casinos dels distints grupos republicans, es un acte molt propi pera despertar l' esperit de concórdia, puig res reconforta tant com veure units als que fins ara fa poch havian permanescut separats y contrapuntats las més de las vegadas. «Pero n' hi ha prou ab aquesta visita? Nosaltres creyém que no. Dat que generalment els casinos y 'ls cassinets de res ha servit fins ara, més que de incubadoras de intrigas, concupiscencias, d' enemistats y diferenciaciones, y més práctic, lo més patriótic, lo més adequat á la consolidació de la unió republicana, seria la refundició immediata de tots aquests centres, grans y xichs, en un sol centre, digne per la seva importancia, del partit republicá de Barcelona.

D' aquest foc poderós de vida activa podria eixirne 'l gran impuls y l' unitat en l' acció per tot lo que convingués. Y 'l partit republicá barceloní 's fíria respectar; com respectar se feu sempre durant el período de la revolució de Setembre. La seva influencia seria incontestable, podent prestar el degut amparo als republicans de tot Catalunya, colocats en moltas poblacions, en tal situació de aislamiento, que 's veuen en la dura alternativa de ser víctimas de las tropelias del caciquisme monárquich ó de convertirse en els auxiliars de las sévas combinacions electorals. Situació tristíssima en el primer cas y repugnant y desmoralizadora en l' últim.

Tals son las ideas que avuy se 'ns ocorren.

Si 'ls que han prés l' iniciativa de la unió las aullen y las realisan no tindrém sino motius de felicitarnos.

Mes si, per desgracia, cosa que no creyém, l' acte que han iniciat, no arribés á tenir resultats ulteriors y en lloch de treballar de ferm, com se necessita, se haguessin limitat á realisar una unió de dormilegas esperant ab la boca oberta que 'ls hi caygui la fe pública, llavors... ¡ahl llavors ho sentiríam molt, però diríam que havian fet molt bé no invitarnos á sus criure 'l manifest, puig la cosa no valdria certament ni la gota de tinta, que hi hauríam hagut d' esmerzar per estamparhi la nostra firma.

P. K.

LA VEU DEL POBLE

A Madrid hi ha mar de fondo, á Madrid hi ha gran bullit.

L' Azcárraga ha vist... la lluna y se 'n vol entorná al lit.

«Cóm s' agitan els polítichs á la porta del rebost, comprenent que ha arribat l' hora de jugarse 'l pressupost!

«Tornará á quedar la breva en poder dels silvelins ó anirá á caure á las grapas dels afamats sagastins?

Tant se val que guanyi en Paco com que guanyi 'l del tupé... Sigui 'l un ó sigui 'l altre, al cap-de-vall ¿á mí qué?

—En Silvela es un gran home,— diuen els seus trompetés: l' únich gran home d' Espanya, el més viu, el que 'n sab més.

«Qui com ell per guardar l' ordre? ¿Qui com ell per pols segú? Si no es don Paco qui 'ns salva, no 'ns salvará pas ningú.

Convé entregarli las riendas, convé tornarli 'l timó, convé qu' ell sigui qui acabi nostra regeneración.—

Diu que pujará don Paco, diu que no vé 'l del tupé... Puji 'l un ó puji 'l altre, al cap-de-vall ¿á mí qué?

—¡Jamay!— replican á coro els trompetés de la fusió: Ha de sé 'l nostre Sagasta el que salvi la nació.

Doneuli 'l poder, crideulo, y veurén en un instant totas las nostras desdixas curadas com per encant.

«Ell sí qu' es un gran polítich y un talent de cap de brot! ¡Ell sí que té vista, y trassa, y má esquerra, y dreta y tot!—

Diu que no puja don Paco, diu que vindrá 'l del tupé... Vingui 'l un ó vingui 'l altre, al cap-de-vall ¿á mí qué?

Conferencias per darrera, conferencias per davant; ara n' ha sortit fulano, ara s'utano está entrant.

El paper Práxedes puja, ha baixat el silvelí, sembla que hi ha algú que 's nega, sembla que algú ha dit que sí.

El problema 's simplifica, el problema 's ha enredat, aquí ho troban tot molt térbol, allà ho veuen ja arreglat...

Diu que pujará don Paco, diu que torna 'l del tupé... torni 'l un ó torni 'l altre, al cap-de-vall ¿á mí qué?

Rodas d' un mateix carruatje, ó més ben dit, carretó, sí dolent es en Silvela, don Práxedes es pitjó.

Promesas, tantas com vulguis; plans, ne tenen á vessar; pero quan arriba l' hora, sòls saben fé aixó: cobrar.

Sent aixís ¿á qué fixarme en si al fi de la funció ens salvará 'l silvelisme ó 'ns salvará la fusió?

M' es igual que puji en Paco ó que puji 'l del tupé... ¡Com que del un ni del altre no n' haig d' esperar may ré!

C. GUMÁ

ASI repentinament ha mort á Barcelona D. Pere Vinyas Renom, antich y entusiasta republicá desde sa joventut, y tan bon patriótic, com polítich desinteressat, puig may buscá en la política ni lucros ni satisfaccions, y en cambi acceptá sempre gustós el deber de imposarse sacrificis.

Havia desempenyat cárrechs públichs á Badalona, prestant inmillorables serveys. Fundador y dueny de una acreditadíssima fábrica de galleta, dedicava las majors atencions als treballadors que 'l secundavan en sas fructuosas empresas industrials.

Sa mort ha sigut sentidíssima, y 'l traslado de son cadáver á Badalona doná motiu á una verdadera manifestació de dol.

El Tribunal Suprem ha dictat sentencia en la qüestió relativa á la senyoreta Ubao.

Acceptant els punts de vista exposats pel Sr. Salmerón en son informe, aquella noya mal aconsellada, que baix la sugestió de un jesuít, va abandonar á la seva mare ans de cumplir sos 25 anys pera entrar en un convent, será restituida á la seva familia.

Ja era hora que un Tribunal tan elevat dictés una resolució, que desde avuy té forza de llei, y que ha vingut á tallar las alas als místichs esparvers dediats al sequestro de noyas ricas.

La opinió liberal s' ha de apuntar aquesta victoria.

«¡Lástima que una mare infelís no podrá tal volta disfrutar aqueix triunfo, dat que no li tornarán la filla tal com la va perdre, sino alucinada per la influencia maléfica dels seus sequestradors!

Contrast: Els cambis han pujat fins á passar de 37. Cent franchs valen avuy mes de 137 pessetas.

En contraposició á aquesta merma, qu' en últim resultat ha vingut á encarrir considerablement la vida y de una manera especial la vida del pobre treballador, las accions del Banc d' Espanya se cotisan á quatre cents per cent del seu valor nominal.

Aixís, mentres els treballadors apenas poden dur pá á la boca, 'ls accionistas de aquell establiment de crédito privilegiat reventan de farts.

Y es natural que aixís succeeixi. Ells no tenen altra feyna que anar emitint paper, sense cuidar-se de que la garantia metálica corresponga al import de las grans masses de bitllets que llensan al mercat.

Aquí á Espanya no tenim mes remey que admetre aquests bitllets si 's plau per forza. Pero 'ls extrangers saben contar y diuen:—Tant vals, donchs per tant t' aprecio.

Y de aquí vé la creixent, l' espantosa elevació dels cambis, que va augmentant el valor de tots els artículos de consum dels extrangers per la dificultat de adquirirlos, gracias á la elevació dels cambis; y dels

la professó de la BONA VIDA

El congregant Ramero.

El congregant Marqués de Treu-la-rifa

El congregant Vila-pierde.

«Aixó no es molt civilisador—deya—pero... es negoci!»
Lo dit: en plena prosa de la vida.

SEBASTIÀ GOMILA.

LA TORRENTADA

Feya temps que no passava ni un fil d'aygua pel torrent i la terra's ressecava ab l'assot del sol y el vent
Fins que un día la tempesta al torrent feu desbordar y l'aigua ab rabia feresta els camps pròxims va inundar.
De sa empenta destructora va deixant senyals arreu y el pagés poruch s'astora fent devotament la creu.
Pro la ferma torrentada que causava tals terors duya la sahó anyorada y esbargia las llevors.
Y passada la tempesta y al sé als fruyts, se veu ben clà qu' aquell jorn fou jorn de festa puig la terra's fecunda.

DELFI ROSELLA

EL PLET DE MEMOLANDIA

En el temps antich, segons las crònics refeixen, tots els habitants de Memolandia menjavan fideus. Lo qual en rigor no es d'extranyar, si s'considera que 'ls fideus eran l'única pasta pera fer sopa que llavors se coneixia.

Pero succelhi que un día s'inventaren els macarrons, y alguns vehins de Memolandia trobaren que 'l nou plat era excelent.

Guiats per la séva bona fé havían ja comensat a menjarme, quan, ab la sorpresa qu' es de suposar, s'enteraren de que 'l Concell superior, á instancias dels partidaris dels fideus, havia prohibít el consúm dels macarrons.

«Considerant—deya 'l decret del Concell—que la nova pasta representa una ofensa als sentiments del poble, els vehins de Memolandia s'abstindrán de menjarme, baix pena de ser castigats en la forma que marca 'l códich fonamental.»

«Quín mal fem?»—preguntaren els amichs dels macarrons, presentantse davant del Concell en ademán de protesta.—«Qué tenen mes els fideus que 'ls macarrons.»

«El poble vol menjar fideus, y es precís acatar la voluntat del poble,—respongueren els inflexibles concellers.»

«No hi ha res que dir—replicaren els de la protesta:—els que n' vulguin menjar, que n' menjín; pero que se 'ns reconegui també á nosaltres el dret de menjar lo que 'ns vingui de gust.»

«Impossible!... La historia, la tradició, la respectabilitat dels fideus... Vaja, impossible.»

«Pero...»
«No hi ha pero que valgui. O tornéu á menjar fideus ó us rompém la crisma.»

«¡No m' volém menjar!»
«¿No? Donchs... vinga 'l garrot.»

El sagramental que allí va armarse no hi ha ploma que siga capás de referirlo. Si 'ls amichs dels fideus repartían llenya, els partidaris dels macarrons no eran mancos. Trompada aquí, clatellada allá, bolet per la dreta, bofetada per la esquerra, la lluyta va generalisarse de tal modo, que la Memolandia, mes que un poble de personas discretas, semblava un manicomi de proporcions colossals.

Per fi, veient que aquella batussa tenia trassas d'eternisarse, els partidaris dels fideus proposaren una transacció patriótica, que 'ls altres van acceptar cándidament, després de regatejar una mica y d'imposar las sévas condicions.

En virtut d'aquest arreglo, el códich fonamental fou modificat en alguns artícles, que quedaren redactats d'aquesta manera:

«Article 515: La pasta nacional de Memolandia són els fideus.»

«Art. 516: No obstant lo preceptuat en l'article anterior, será tolerat el consúm dels macarrons, mentres no se 'n fassi ostentació, ni siguin menjats en públich, ni s'ocasioni als fideus la mes mínima ofensa.»

Satisfets ab la séva relativa victoria y sempre ab el cor á la má, els amichs dels macarrons ja no's cuydaren de res mes que de confeccionar el seu plat predilecte, no somniant ni remotament la broma que se 'ls preparava.

Un día el Concell els posá una multa, alegant que menjavan macarrons á las botigas, lo qual, segons l'autoritat, era lo mateix que menjarlos al carrer.

Un altre día foren acusats de traydors y escandalosos, porque quan compravan macarrons duyan la paperina á la má, en lloch d'amagársela.

Mes tart un fabricant de pastas pera sopa va ser tancat á la presó, per haver posat en el seu establiment un lleterero que deya: *Macarrons de varias classes.*

Un ciutadà tractá de publicar un periódich titulat *El Macarró*, y van prohibirli.

Un altre va escriure una obreta sobre las *Diversas maneras de coure 'ls macarrons*, y per poch el fustellan.

Las denuncias al Concell hi plovián com pluja menuda. No hi havia partidari dels fideus que no'n fes lo menos un parell cada día.

«Fulano ahir va convidar á quatre amichs, y va donarlos macarrons.»

«Sutano diu en públich que 'ls macarrons són el plat mes excelent que 's coneix.»

«Mengano, aquest mitj día, al café, s'ha burlat dels fideus en veu alta.»

Y 'l Concell aprofitanse del sentit elástich del article 516 del Códich, vinga posar multas, vinga tancar gent, vinga atropellar á tort y á dret als partidaris dels macarrons.

nacionals per la facilitat que la mateixa elevació dels cambis proporciona als estrangers per adquirirlos y emportárs'els.

Anant seguint aquest camí, si no s'obliga als accionistas del Banch á moderar sa voracitat insaciable, imponentos el deber de dedicar la major part dels escandalosos dividendos que avuy se reparteixen, á la compra d'or pera reforzar degudament el fondo de reserva de aquell establiment, Espanya está perduda.

Els bitllets del Banch d'Espanya acabarán per ser, dintre de poch, el *paper xupón* de tota la riquesa nacional.

Quan á n'en Sagasta li varen dir si alguns elements del seu bando havían pres part en las manifestacions madrilenyas contra 'l clericalisme, va respondre airat:

«Eso no merece otra respuesta que el más profundo menosprecio.»

Naturalment: una cosa es provocar aquellas manifestacions, y un'altra cosa molt distinta aprofitars'hi.

La mónita sagastina ha sigut sempre la mateixa: «Vosaltres aixequéu la llebra, que jo me la menjaré.»

El *Diari de Barcelona* ha publicat el següent telégrama de Castelló de la Plana:

«Al mitin antireligioso celebrado anoche asistieron 6,000 individuos, reinando orden completo, no obstante lo delicado de las cuestiones que se trataron.»

Ja ho veu l'*Avi Brusí*, puig qu'ell mateix ho conigna: 6,000 personas enemigas de la religió's reunixen á Castelló de la Plana, ab l'ordre mes complet. ¡Quant tenen que apendre d'ells, aquests advocats neos y conservadors barcelonins que no poden reimirse, sense casi tirarse las cadiras entre cap y coll!

El programa de tots els elements liberals de veras, tal com els manaments de la Lley de Deu, que s'enclouhen en dos, deurían encloures també en dos únichs lemas, qu' en l'actualitat simbolisan las aspiracions de tots.

Dos lemas presos de l'*Electra* de n'Párez Galdós.
«Hi ha que matar á aquest home.»
«Hi ha que cremar aquesta casa.»

La campanya contra 'l clericalisme ha de ser eterna, implacable.

Ha de tenir per acció, quan no puga ser l'us de la forsa, l'exercici de una propaganda incessant, en la tribuna, en la premsa, en el círcul, en el teatro, en el café, en la familia, en todas las esferas de la vida.

L'efecte, mes rápit ó mes lent, será sempre 'l mateix, que si la forta torrentada arrabassa las penyas, la gota d'aygua persistent las forada.

El govern té 'l projecte d'erigir una estátua de gran preu, al rey D. Alfonso XII.

No m'hi oposo sempre que n'erigeixi un'altra, al poble espanyol, que s'ha fet digne de l'immortalitat, com á símbol de la paciència y la mansuetut.

En tal cas no s'olvidi de representarlo á tall de San Llorens, extés sobre unas graellas, mentres en Sagasta y en Silvela, ventall en má, atian el foch que l'está rostint.

El municipi de Lyon, seguint l'exemple de alguns altres de Fransa, ha prohibít que 'ls eclesiástichs surtin al carrer vestits de diferent manera que las personas.

«Aixó es un escándol que clama venjansa al Cel—deya una devota de bona fé.

Y un mossen que recordava la brometa que feyan els capellans vestits de paísal á any 73, quan la República, li responia:

«No s'irriti, senyora, y pensí que las mortifica-

cions que se 'ns imponen, son una font de mérits per l'altra vida.

Y afegia apart:—¡Quí pogués ser capellá lyonés, y corre pel mon sense entrebancarse ab la sotanal!

SANTA EULARIA, 20 de febrer.

Dimars va armarse una agarrada de primera dintre de la iglesia. Sigueren els héroes de la funció dos ensotanats apedassa-conciencias, que se las mesuravan á quí mes podía. ¡Y quína manera de veure si podían ensorrarse las costellas ab aquella má mateixa ab que reparteixen las benediccions! A conseqüencia de la batussa, la missa que havia de ser dita á las 12 no comensá fins á tres quarts de 13, haventhi assistit mes gent que de costum segons va tenir ocasió de corroborarho 'l mateix mossén, qu'encare estava tot acalorat de l'agarrada. Ja saben, donchs, com han de arreglar's ho pera fer anar mes gent á la iglesia: els caldrá anunciar que avants de la missa's passarán el rossari pels ossets de l'espina y ab el puny clos, y no hi haurá ningú que deixi de compareixer á presenciar un espectacle tan edificant.

SANT BOY DE LLOBREGAT, 19 de febrer.

Si algun día senten á dir que aquesta vila hadesaparecut del mapa no ho trobin estrany; será que algú se l'haurá ficada á la butxaca. Perque resulta una delícia la que 'ns proporcionan els cacichs de las patuleyas monárquicas sostenint á tot estregal al actual arcabaley y al Calvo que li fá de secretari. Un Calvo que á tot arréu hont ha exercit el càrrech, li ha lluhit el pel. Pero en lloch tant com á Sant Boy.

Es el cas que 'l poble paga religiosament tots els tributs que se li imponen, y que las arcas municipals están buydas y ab un déficit esgarriós. Será sens dupte perque estarán foradadas. A l'Administració de Hisenda sols pel concepte de consums se li deuenen 79,752 pessetas que unidas á las que se li deuenen per altres conceptes passen de 100,000. A la Diputació provincial, per contingent provincial, 33,000 pessetas. Al Ajuntament de Sant Felú per gastos carcelaris, 2,207 pessetas. Per la Casa de la vila nova, s' deuenen 22,000 pessetas. A la familia Raurich, per expropiació de una casa pera fer una plassa, 4,300 pessetas. A la companyia del alumbrat eléctrico una suma important. Y á un sens ff de particulars, cantitats que no poden precisarse, pero que puján també una bona picossada, porque aquí's cobra molt y á penas se paga res.

En conjunt tenim un gep tan gros y punxagut com la vehina montanya de Sant Antoni. Tot aixó ho devém als cacichs Planas, Comas y Masferrer y Ferrer-Vidal, que tots á una sostenen á l'actual administració, ab un acort tan perfecte y incomprendible que no s'explica, á no ser que l'arcabaley 'l secretari 'ls hi hajan donat seguidillas. ¿Pero no hi haurá una autoritat compassiva que lliuri á la vila de Sant Boy de aquesta plaga?

PROSA

o es lo que se 'n diu una *jeremiada*; es una amarga veritat. La decadencia d'un país pot medirse pel seu desdeny envers lo que 's separa de lo vulgar. Ahont l'estómach sigui un ff, podéu afirmar que la degeneració será un fet. Fuig la pura grandesa de tot lloch hont no hi ha més que l'afany de medro, hont solzament se para atenció en las funcions digestivas. Quan sento dir que 'l únich progrés es el tresor, y la finalitat del viure el *grosser metalisme*, penso qu' es propi del sér raquitich somniar grans empresas, herculíns *arranques*, sense cap aspiració á las delicadesas y satisfaccions de l'ánima. No ig-

noro lo de *mens sana in corpore sano*. Cos sá, perfectament; pero no *cos fart*.

L'home va comensar sent fort y brusco, ignorant y noble; y acaba sent débil y rezelós, instruhit y dolent. La terra l'ha dominat sempre. Verament, res tan espléndit y sabró com la Naturalesa: paladejar els seus fruits, gosar dels seus encants, nuditse dels seus elements, es una necessitat y una delícia, per lo que atany al cos... Pero aquest no ho es tot. Fins las mateixas bestias son més esclavas de la tendresa que del ventre. Satisfetas las sévas necessitats nutritivas, no aspiran á més. Sols el sér humá sent l'ambició y adora lo supérfluo.

En una societat perfectament equilibrada, se veu á la inteligencia per lo menos á igual nivell que l'esplendor. Es clar que no funcionant bé l'estómach no hi ha cervell capás d'una producció feconda; pero no's pot dir que todas las energias cerebrales sont nulas quan no's dedican á evitar la fastidiosa dispepsia. Constitueix una satisfacció, mes no *tota la satisfacció* el poder asséure's davant d'una taula ben parada. No sé que una bona plata d'espárrechs, ni un excelent guisat, sigan superiors á un bon llibre ó á una obra mestra de la pintura, v. gr.

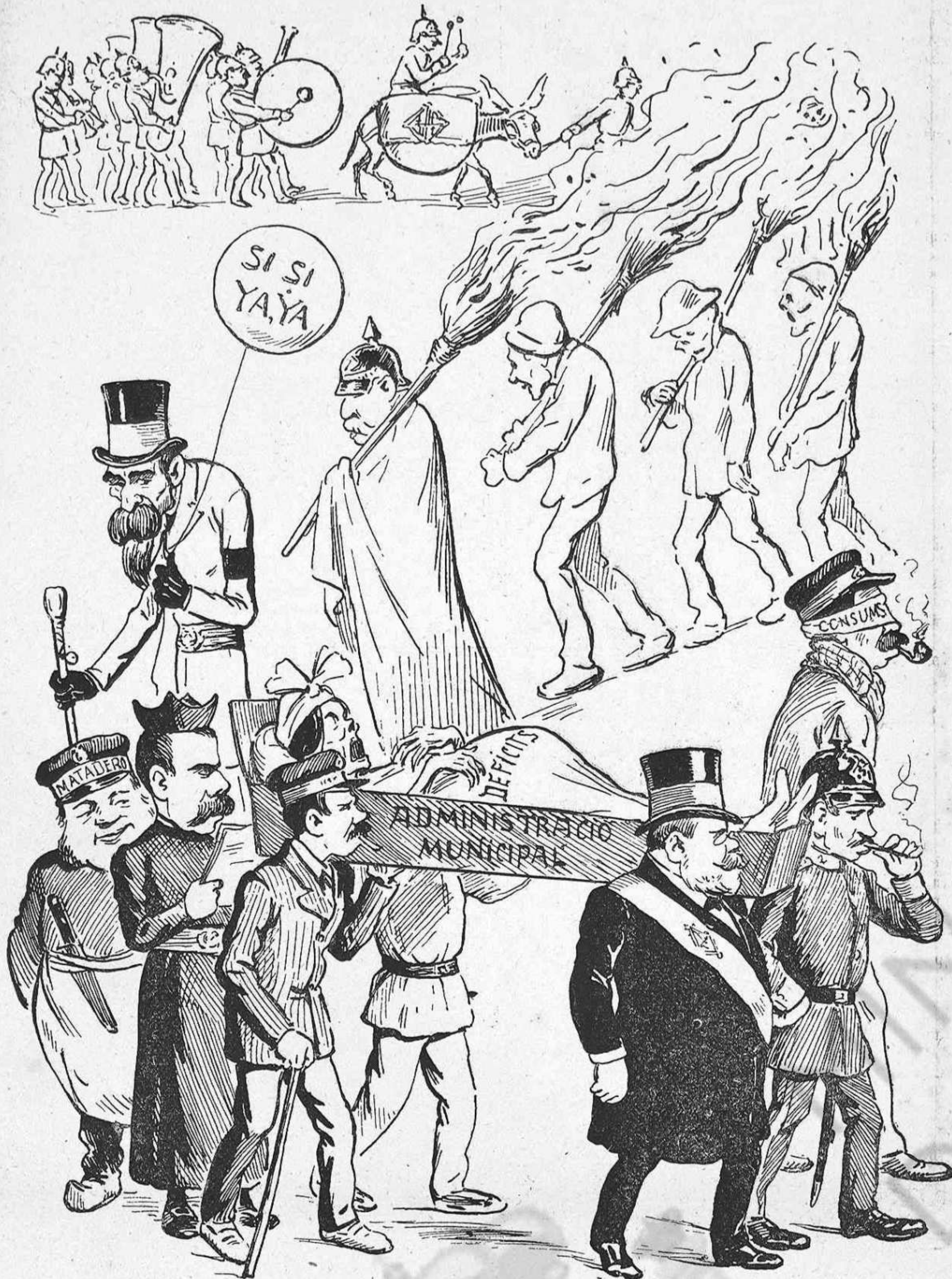
El nostre país va distingintse per sa insignificancia, precisament quan més descuida lo que avans de tot convindría atendre. La febre que pateix prové d'aixó, de no cuidar-se d'altra cosa que de *viure*. Alguns ben intencionats, mes no plens de rahó sino d'ansias, predicán las excelencias d'una doctrina senzillament necia: «Menos sabis y més homes útils...» ¡Ja els ho dirán de missas!... Es clar, ab semblant teoria, lo consegüent ha de ser el despreci de tot producte intelectual. Mentres en altres païssos se veu creixer sa preponderancia al compás de la seva cultura, aquí's pretén vincular en el pur mercantilisme la valia y la prosperitat... Aquí no s'admeten més cervells que 'ls de badella fregits ó ab such. ¡Quín pecat més gran, dedicarse á pensar y no á *contar!*... Del produhir bellesa, se 'n diu perdre 'l temps; una obra científica es una sublim inutilitat. A l'art plástich se li concedeix alguna preferencia... porque, després de tot, serveix pera adorno de menjadors y jardins; á la música també... per alló de que generalment contribueix á distreure'ns de la dificultat d'una digestió. Els nostres clássichs, poetas, novelistas, pintors ó músichs, els més careixen d'estátua... y casi bé de ninxo; els nostres grans pensadors féren la seva millor obra, potser, morintse... y l'oblit de la generalitat corona el séu triomf. ¡Si serán ases els francesos, v. gr., que en pochos días agotan mils y mils d'exemplars d'un llibre!...

No pretench ser profeta en la méva terra: fa més de dos anys que ho vinch repetint: si Espanya logra ferse respectar després dels seus desastres, será precisament pel séu nivell intelectual, per tot lo contrari de lo que alguns preconisan. Y 'ls fets ja comensan á dar-me la rahó. Aixó de que las grans ideas sigan las qu' apareixen en tiras de paper que 'n diuen *cheques, lletras de cambi, documents al portador*, etcétra; aixó de que imperi el regnat de lo quantitiu, y un benefici siga millor que un judici, y la especulació domini á la inspiració, podrá semblar efícas; pero no ho es. Lo *práctich* es precisament lo contrari. En Comillas no arriba ni á la sola de la sabata de mossén Verdaguer; per exemple. ¿No ha fet més en Ramón y Cajal que l'*esquadra* que va anar á Santiago de Cuba?...

Desde 'l balcó del quarto hont eserich aquestas ratllas, puch contemplar un contrast superb. La via es appla, espléndida. Enfront méu, una xamaneya llensa al espay com alenadas de fum; casi al costat, l'agulla d'un campanar s'aixeca ab gallardia. A un extrém, á la dreta, se destaca l'Universitat ab sas torres aixatadas; á l'extrém opost, una immensa *rotonda*: la nova plassa dels toros... Tot aixó en un mateix carrer, casi en una mateixa acera. Fábrika, convent, círcol, lloch d'ensenyansa... La gran *mole* de la moderna plassa, vernellota, vistosa, de tons arlequineschs, recorda una frasse d'un paísal nostre:

BARCELONA — ELS CARNESTOLTAS DE LA CASA GRAN

L' enterro de la sardina

Agotada al fi la paciència, aquests tornaren a presentarse a l'autoritat, bastant mes empipats que la primera vegada.

—Això no pot anar, van dir, cridant ja com uns carreters, perquè sabien que la rahó 'ls sobrava:—vam quedar en que se 'ns deixaria menjar macarrons, y per fas ó per nefas, continuament se 'ns està vulnerant el nostre dret. ¿Qué 'ns hi fiquem nosaltres ab els que menjan fideus?

—Naturalment que no. No faltaria més!...
—Pues tampoch volém qu'ells se fiquin ab nosaltres.

—Oh!... La historia, la tradició, la respectabilitat dels fideus...

—La verdadera respectabilitat consisteix en mantenir els drets de tothom. Y prou conversa. Estém cansats de tanta xeringa, y volém ser iguals.

—¿Qué? ¿Qué macarrons y fideus quedin en las mateixas condicions?... ¡Imposible!

—Pero ¿per qué?

—Perque la historia, la tradició, la...
Els defensors dels macarrons no van volguer escoltar res mes. Aixecaren els garrots que ja duyan previnguts, y la sarracina que temps enrera s' havia armat va tornar á reproduhirse ab tant ó mes entusiasme que l'altra vegada.

Y aixis continúa el graciós plet de Memolandia, ab no poch regositj y admiració dels pobles del voltant, que 's riuen anys há d'aquestas tonterias, y entre 'ls quals el que vol menjar macarrons menja macarrons y 'l que prefereix fideus s' atraca de fideus, sense que may, ni ab l'escusa de la historia, ni de la tradició ni de res, se li ocorreixi á ningú anarse á ficar en la sopera del vehí.

A. MARCH

ANIMALOGÍA

Quan de pas pera Manila, vaig desembarcar á Colombo, lo que mes va cridar la meua atenció va ésser lo veure per tot arreu corps.

En el barri europeu no mes se n'hi veyia un qu'altre pels arbres.

Mes al entrar en el barri indígena n' veyam per tot arreu. Els arbres n' estavan farcits y pels carrers se n'hi passejaven molts sense que ni tan sols fessin cas de la gent que passava pel seu costat.

Recordo que 'l meu guia veient que jo anava á donar un cop de bastó al primer que entre 'ls meus peus va posarse, m' deturá 'l bras dihentme:—«No, no, no li pegui si no vol pagar una multa» y m' esplicá qu' aquells animalots son els escombriars del poble. «Per aixó,—afeegí—com haurá notat, en aquest barri qu' es mes brut n' hi ha molts mes que al altre.

Y aixó no fá mal á ningú. Bé prou que pot véureho.

Els corps d' aquí son diferents. Tot lo que 'ls d' allá son d' utilitat pública els d' aquí perjudican á tothom.

Els d' allí 's buscan la vida en els barris pobres. Els d' aquí van darrera de l' ostentació y els seus nius sempre 's construixen en els barris mes rics.

No mes tenen una semblansa. Tant els de Colombo com els d' aquí, son sagrats.

RUY DE GORCH

La gran qüestió es menjar á totes las taulas.

Qui vá ferho millor signé en López Domínguez, assistent á la vegada tant al banquet com á la boda.

Ell podrá dir que pren exemple dels seus canaris que ab el mateix bech que pican la llevor de nap que 'ls escala, espicossan la fulleta d' enciam que 'ls refresca.

Y un canari ben cuydat envelleix molt y refila sempre de gust.

El nou rey de Inglaterra vá dirigir-se á la Cámara dels Lords, en una carrossa tirada per vuit caballs.

Vels'hi aquí una ocasió pera repetir la frase de aquell xusco, que al veure l' enterro de un potentat qu' era conduhit al cementiri en un cotxe tirat també per vuit caballs, vá exclamar:

—Com més rics, mes animals.

Nota important del discurs del nou rey de Inglaterra en aquella cámara es la referent á la guerra sud africana.

«Lamento—vá dir—la perdua qu' experimenta la nació en vidas y en hisendas ab motiu de la guerra; pero á pesar de tant dolorosas pérduas Inglaterra la seguirá fins á véncer la ressiistencia del enemich.»

Vaja, tenia rahó 'l xusco barceloní.

—Com més rics, mes animals.

Tinch á la vista una fulla expedida pels Salesians de Sarriá demanant á las senyoras que tingan algunas pedras preciosas sobreras que 'ls las portin, al objecte de ferne una corona per l' imatge de Maria Ausiliadora.

«Se suplica, pues, á las personas amantes de Maria que de sus diamantes ó brillantes hagan la caridad de destinar alguno para embellecer más y más dicha corona, que deberá quedar hecha para el próximo Abril.»

Ja ho veuen... 'ls Salesians demanan pedras.

—Pero pedras preciosas.

—Sí, en efecte, preciosas; pero crech que las més preciosas serian las que 'ls obliguessin á fugir d' Espanya.

Del Avi Brusí:

«El gobierno republicano francés ha prohibido el drama de M. Guillaud, titulado «Décadence», fundándose en que podría provocar manifestaciones violentas. Allí no hay reacción.

«Al gobierno monárquico español no se le ha ocurrido prohibir la representación del drama «Electra», á pesar de que ha provocado manifestaciones violentas. Pues aquí sí que hay reacción.

«Y aten los republicanos este par de moscas por el rabo.»

Ab molt gust que las lligarém y ab el fil de la lógica treta del gran capdell de la filosofia escolástica.

Es aixis que, segons demostració del Brusí, la República en aquest punt particular ho fá millor que la Monarquia, ergo falta el Brusí al seu deber, no ajudantnos á restablir la República espanyola.

S' acaban de veure una vegada més els efectes miraculosos que produheix l' aplicació de la gran panacea á tots els mals d' Espanya.

Bullia 'l poble de indignació, y tinguin, ja está tranquil.

Ha bastat proclamar l' estat de guerra, y ensenyar-li 'ls aparatos per aplicarli unas quantas dutxas de plom, sistema Mausser.

El sistema no falla... ey! mentres els aparatos no s' espatllin y no surtin las dutxas per la culata, que llavoras se mullan els que las manejan.

Cal no desmayar després de lo que acaba de succehir á Espanya.

Hi ha mes frares que llangonissas.

Ha passat la nuvolada y á eixir tornan els cargols; á cassarlos, espanyols: femne una patarrallada.

Llegeixo:

«Hoy han almorzado en Palacio los cardenales Sáncha, Cascajares, Casañas y Martín Herrera.»

Vestits de vermell y á la taula, devían semblar una plata de llagostins.

El rector de la Mercé, segons conta un periódich, ha establert un despaig de vi de Teyá en la sagristia de aquella iglesia. Vi de Teyá á pela 'l litro.

Las beatas llamineras s' hi deixan caure qu' es un gust, desde que saben qu' es el vi mateix que s' emplea pera dir missa, y que absorbit á grans dóssis deixa veure una munió d' àngels que hi ballan en camisola.

¡Llástima que no s' hi deixin caure de la mateixa manera 'ls investigadors de contribucions!

Si al rector de la Mercé se l' obligués á tenir patent, daría al Céssar lo qu' es del Céssar, y podría posar á la cédula la següent nota:

Profesión: Cura párroco y tabernero espiritual.

Perque 'l vi de Teyá sí no el batejan te molt esperit.

Una profecia del rector de Zarauz (Guipúzcoa).

«El día 23 de aquest mes farà tan fret, que ningú podrá sortir de casa.»

Per aixó nosaltres eram partidaris de que aquestes días s' encenguessin grans fogueras.

A un industrial de Madrit que va tancar la botiga, posanthi á las portas un rétol que deya: «Cerrado por causa de luto nacional», un estaferm de l' autoritat se li presentá á demanarli comptes, y ell se 'l va esquivar, dihentli:

—Sí, senyor; á causa de dol nacional, per la mort de 'n Campoamor.

Y després de aquest fracás

á la vista de la gent,

l' estaferm anava dihent:

—¿Qui 'm compra tres pams de nas?

Uns li diuhen:—Cuyti, puji.

Altres:—Nó, no puji encare.

Y ell, fent bona cara á tots,

¡vinga gratarse la barba!

¿Que s' ha mort el Carnestoltas?

No ho creguéu aixó, amichs meus.

Mentres en Romero 'ns visqui,

hi ha Carnestoltas per temps.

Un rebost ben provehit,

un celler ben plé de botas,

bon ventrell y bonas dents,

¡quina quaresma més dolça!

Per menjar carn no es pas butlla

lo que 'ns falta, bordegás:

per menjar carn lo que 'ns falta

es rals per 'narne á comprar.

Díu que 'ls termómetros baixan...

Si 'ls fan de mercuri, es clar!

Feulos de Marte, y de fixo

que sempre estarán pujant.

L. WAT.

A L' INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—Ca-ta-ri-na.
- 2.ª ANAGRAMA.—Naps—Pans.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—La mare eterna.
- 4.ª CONVERSA.—Bisbe.
- 5.ª GEROGLÍFICH.—Per suros una sureda.

Han endevinat totes ó part de las solucions del número passat els caballés: El noy del sigle xx de Figueras, Un frare d' Artesa de Segre, Cassino dels Muts, Un N. morat pobre y Butifarra.

XARADA

Sempre bruta va la Quima
de prima-prima;
veureu que n' es una dona
segon-segona;
menja molt la putinera
invers-tercera.

Y 'l seu marit, en Pasqual,
qu' es un gandul de primera,
perque li vaig dir ¡tronerá!
ell me va cridar: ¡Total!

E. ZOLA Y B.

CONVERSA

—¿Vols vení á fra, Marés?
—No; jo hi vaig demá al matí á Sabadell.
—¿Hi vas sol?
—No, ab el que t' acabo de dir.

UN DE BLANES

GEROGLÍFICH ILUSTRAT

Caballers: Jaume Roquet, Pixapulit, Knari Quepi Ula, Cametas de plata, J. Cassi (Vergarito), Catorze Veus, Ricardo Laffite, Pusans, Albertet de Vilafranca, General de Copons y Noy de cala Pulleta: Estém en plena Quaresma y som cumplidors de la més estricta abstinencia; per xó 'ns abstenim de publicar lo que 'ns envían.

Caballers: A. Ribas LL., Máximo Electra Galdós, C. Morera Font, Marranxa petit, Bartoló y Pauhet Pipe-ro: Estém en plena Quaresma y com que no 's pot barrejar y de peix no més ens agradan els llagostins, ens quedém ab els filets de badella ó siga ab lo millor de lo que 'ns envían.

Caballer: Mossen Rochs: La xarada no va malament pero no val la pena de fer cas d' aquet paperot eco dels llepa-crestas de sagristia. Ademés el marqués de la Porta-ferrissa té molta influencia...—Un N. morat pobre: Si que n' es de pobre y desgraciad; ab tan com envia de sonets y madrigals, no podém aprofitar més qu' un trenca-closcas.—Lluís G. Salvador: Els seus versos están bé si no que no van arribar ab prou oportunitat.—A. Quiles Calvo: Rebut el seu treball; efectivament, nosaltres d' aquest formiguer d' encendats no 'm faríam res. Creyém que no deu deixar de fer probaturas pero que s' ha de comprar una bona llima y dali que dali...—Un Katalá solteró: Señó Direktor de La Campana: ¡Ke koses pasan á España... Aixó valdría més Kho envíats al Kikirkí. Aki akostas kokas las tirém al kovó.—Baltasar Farcosa: Tot son ripis y assonancias, dugas malas circunstancias.—Peo Vio-la: Quan la planxadoreta 'l va enganyar, diu mon cervell axelos bullia... Donchs, miri, encare no va bullir prou, perque, sab, las guixas...?—N. Vila Toba (?): No desesperí per la xarada; mentres hi ha vida hi ha Staransa.—Casimir B. de Cutó: El pensament es boniquet pero tan pobremet vestit que segons á quinas fondas no 'l deixarian entaular.—J. X.: Vam rebre 'l gerooglífh ilustrat, y tal siguel 'l efecte que 'ns va fer, que va caure á bossins tot estripat al fondo y negre abim d' un gran paner.—Joan Durán Vila: També 'n tenim de capa y també la utilisém quan fa fret y quan acabem de llegir versos d' aquets que no diuhen res y com qu' un se queda tan fresch...—A. C. R.: Es vritat, home, 'ls 108 versos! Si no tenim res més al cap... (pobres de naltres).—P. Grau: L' epigrama no resulta; masses paraulas per dir una porqueria tan vulgar y tan sabuda. Y alló altre Flor de un dia, no passa de tontería.—Ruy de Gorch: De totes las qu' ha enviat, n' aprofitém la meytat.—Nebot Murri: Rebut l' article que no podém insertar. Vosté es un republicá honrat que de Murri no 'n té res, tot al contrari.—Paulito Giral y Güell: Tot respira dolsa essencia d' angelical inocencia.—Un artillé: Un dia un dels versos: més andevan ya ubeurem... No, no cal veure res més. Visto Malo.—Un ceba: Mereixeria que l' enganxessin á un forch.—Carlos: No va.—Ossorio: Tampoch—y Gallardo: Menos.—Anónim de Torres de Segre: Las cartas sense firma coneguda, al cove de correguda.

Próxima á publicarse — Obra nova

EL PECAT DE EVA

HUMORADA EN VERS

per C. GUMÁ

ILUSTRADA AB DIBUIXOS DE M. MOLINÉ

Valdrá DOS rals

En el número que vé anunciarem el día de publicació. Continúa oberta pels nostres corresponsals la llista de pedidos.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª